
RIKTLINJER FÖR

VFU- VERKSAMHETSFÖRLAGD UTBILDNING

4,5 HP, PROVKOD 1705, VFU INOM RAMEN FÖR 30 HP, SVENSKA, LÄS- OCH SKRIVINLÄRNING/LÄS- OCH SKRIVUTVECKLING I UNDERVISNINGSKONTEXT, VT 2018

KURSPLAN SV1007, ÅRSKURS F-3

Syftet med den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) är att förankra lärarutbildningen i konkreta och praktiska erfarenheter av undervisning och lärande. Målet är att få en växelverkan mellan den högskoleförlagda och den verksamhetsförlagda utbildningen, mellan teori och praktik. Reflektionen och diskussionen tillsammans med lärarna i verksamheterna är viktiga komponenter för att studenterna ska kunna sätta sig in i och förstå komplexiteten i läraryrket.

VÄLKOMMEN TILL KURSEN!

Detta är din andra VFU-period. I den första VFU:n gjorde du en mindmap, tillsammans med din VFU-lärare, där du verkligen fick syn på allt som en lärare gör. Du fick dessutom både observera undervisning och testa på att undervisa själv.

En del av er gjorde kanske bara ett undervisningspass, nu är det dags att gå vidare. Det räcker inte denna gång med att endast göra uppgifterna för VFU-perioden. Du måste utmana dig mer; planera, genomföra och utvärdera fler undervisningspass.

När du inte undervisar så observerar du. Du besöker kanske också närliggande verksamhet, pratar med rektor etc. Stäm av mot checklistan.

Ta så tidigt som möjligt kontakt med din övningsskola för att planera VFU:n. Du som student ansvarar för att ni har tillgång till Riktlinjer för VFU:n, närvaro/omdömesblankett, personliga mål, checklista etc. Du visar också dina tidigare omdömen för VFU-läraren.

Om du har frågor gällande VFU:n så titta i första hand i VFU-handboken, som du fick i pappersform när du började din utbildning och som du också hittar på VFU-hemsidan:

<http://www.hh.se/vfu>

Det är viktigt att du är närvarande alla dagar. Om du skulle vara frånvarande en eller flera dagar väntar du med att lämna in närvaro/omdömesblanketten tills alla dagar tagits igen. Vid längre frånvaro är det viktigt att dagar tas igen så sammanhängande som möjligt.

Enligt skollagen (2010:800) måste alla lärarstudenter visa utdrag ur belastningsregistret för rektor i det VFU-område där de gör VFU. Ha alltid ett aktuellt registerutdrag i din VFU-pärm! Länk till Polisen finns på VFU-hemsidan: <http://www.hh.se/vfu>

OBS!

DESSA RIKTLINJER MÅSTE LÄSAS TILLSAMMANS MED INSTRUKTIONEN FÖR DEN ENSKILDA SKRIFTLIGA UPPGIFTEN, EFTERSOM VI-DAGAR, VFU OCH ENSKILD SKRIFTLIG UPPGIFT HÄNGER SAMMAN. ALLT I SYFTE ATT DU SKA GÖRA UPPGIFTER OCH BEARBETA INNEHÅLL PÅ ETT SÄTT SOM DU HAR NYTTA AV NÄR DU ÄR FÄRDIG LÄRARE.

VFU OCH VI-DAGAR

Under hösten hade du två omgångar VI-dagar¹ med temat Språket i alla ämnen. Du observerade då och deltog i undervisning med fokus på hur språket kommer till uttryck i skolans alla ämnen och aktiviteter. Som analysmodell använde du modellen för Undervisningens och lärandets fyra zoner (Mariani, 1997). Modellen finns beskriven i boken *Stärk språket stärk lärandet* (Gibbons, 2016)².

Undervisningens och lärandets fyra zoner

Under våren kommer du att ha två omgångar VI-dagar. Temat för VI-dagarna är Läsning och skrivning. Du har tre veckors VFU. Nedan beskrivs både VI-dagar och VFU.

VI-dagar är obligatoriska och tillhör ämnespoängen i kursen (provkod 1701 för 1-15 hp och provkod 1703 för 16-30 hp).

---

¹ VI-dagar, VerksamhetsIntegrerade dagar innebär att ett öppet didaktiskt tema från respektive kurs kopplas till undervisningen med betoning på **deltagar**perspektiv snarare än åskådarperspektiv. Meningen är att studenterna under VI-dagarna (utöver VFU-perioderna) ska vara aktiva och få goda möjligheter att använda sitt praktiska yrkeskunnande. För mer information se dokumentet "VI-dagar information", på Bb.

² Gibbons, P. (2016). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet*. (4., uppdaterade uppl.) Stockholm: Hallgren & Fallgren.

VI-DAGAR, FÖRSTA OMGÅNGEN

ETT BARNS TEXTVÄRLDAR

Genomför en intervju med cirka fyra elever kring deras textvärldar. Om du inte hinner intervjua alla elever under dina VI-dagar kan du intervjua vid något annat tillfälle; du har kanske egna barn eller känner några barn som kan intervjuas. Om du får möjlighet så kan du också intervjua någon förälder.

Idag tillbringar barn och ungdomar en hel del tid i olika digitala textmiljöer. Men hur ser den världen ut? Vad är det egentligen för spel de spelar, filmer de tittar på och internet-sidor de besöker? Skiljer detta sig mellan könen och över åldrarna? Och kan dessa textvärldar användas i skolan? Utgå från följande områden: spel, media/TV/film, kommunikation och communities, böcker och tidningar.

Förslag på frågor:

- Vad tittar du på för filmer, serier och TV-program? Vilka dataspel spelar du? Vad handlar de om? Vad går de ut på?
- Spelar du själv eller med andra?
- Framför datorskärm, TV, mobil, platta?
- Ungefär hur mycket tid spenderar du om dagen på detta?
- Hur kommunicerar du med andra? Med mobil? Via Facebook, Skype eller på annat sätt?
- Hur mycket böcker läser du? På papper eller digitalt? Vad läser du?
- Läser du för dig själv och/eller för andra, tillsammans med andra, högläsning?

Ställ samman ditt resultat, skriftligt, cirka en datorskriven sida och ta med till HH, för datum se Blackboard.

VI-DAGAR ANDRA OMGÅNGEN

LÄS- OCH SKRIVUNDERVISNING

Samtala med minst två lärare, din handledare och en till, om hur de arbetar med läs- och skrivinlärning resp. läs- och skrivutveckling när barnet kan de första grunderna?

Förslag på frågor:

- Hur arbetar läraren med läs- och skrivinlärning?
- Använder läraren speciella läs- och skrivinlärningsböcker? Vilka, hur och varför?
- Använder läraren skönlitteratur/olika medier för att lära barn läsa och skriva? Vilka, hur och varför?
- Hur arbetar läraren med den vidare läs- och skrivutvecklingen, när de lärt sig läsa och skriva?
- Hur arbetar läraren med media/dator/internet/mobil etc. utifrån Lgr 11? Se Lgr 11 syfte svenska: "genom skilda medier" som hänger samman med centralt innehåll: "Texter som kombinerar ord och bild, till exempel film, interaktiva spel och webbtexter" (årskurs F-3).

Ställ samman ditt resultat, skriftligt, cirka en datorskriven sida och ta med till HH. För datum se Blackboard.

VFU

Förseminarium:

Ta med din VFU-pärm. Läs igenom dessa riktlinjer. Studera närvaro/omdömesblanketten för perioden.

VFU tre veckor, se nedan för information.

Efterseminarium:

Ta med din VFU-pärm och övrig dokumentation, se Blackboard.

MÅL FÖR VFU

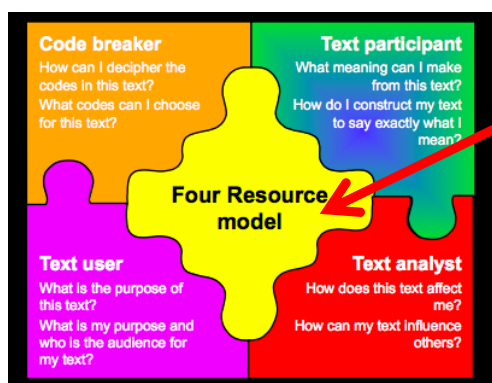
I en VFU-period knyts det teoretiska perspektivet, som du får dig till livs via föreläsningar, litteratur och seminarium/workshop på Högskolan, samman med verksamhetsperspektivet och läraruppdraget.

Ur kursplan SV1007. Detta arbetar du med under VFU:n i praktisk handling, egen reflektion och i handledning med VFU-lärare:

- planera, genomföra och motivera ämnesspecifik och ämnesövergripande läs och skrivundervisning
- visa förmåga att analysera elevers språkutveckling, i syfte att ge återkoppling för fortsatt lärande
- värdera autentiska språkutvecklande lärandemiljöer med beaktande av multimodala och estetiska arbetssätt
- reflektera över den egna undervisningen och lärarrollen i förhållande till grundskolans styrdokument
- identifiera behov av ytterligare kunskaper i den egna språkutvecklingen och sin kompetens i det pedagogiska arbetet

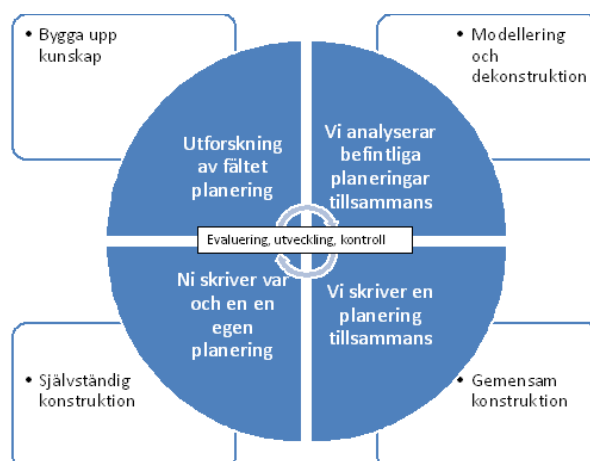
På den här VFU:n tar du hjälp av alla de kunskaper du fått dig till livs. Berätta för din VFU-lärare/arbetslag om allt du har gjort på HH. Ta gärna med kurslitteraturen och visa och berätta. Nedan finns några modeller som du under kursen har bekantat dig med.

Utöver Undervisningens och lärandets fyra zoner (Mariani, 1997) har du bekantat dig med Luke och Freebodys Repertoarmodell – Four Resource model³.

Effektiv läs- och skrivundervisning

- Du har också bekantat dig med Cykeln för undervisning och lärande (Hedeboe & Polias, 2009⁴)

³ Modellen finns beskriven i: Gibbons, P. (2016). *Stärk språket, stärk lärandet: språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för och med andraspråkselever i klassrummet*. (4., uppdaterade uppl.) Stockholm: Hallgren & Fallgren.

⁴ Modellen finns beskriven i: Johansson, B. & Sandell Ring, A. (2015). *Låt språket bära: genrepagogik i praktiken*. (4. uppl.) Stockholm: Hallgren & Fallgren.

VFU-UPPGIFTER

Du är med i skolan de 35 h som är arbetsplatsförlagd tid. De resterande ca 5 timmarna använder du till att planera och skriva på dina uppgifter.

SAMTALA MED NÅGRA BARN OM LÄSNING OCH SKRIVNING.

Rådgör med din VFU-lärare vilka som kan passa, ett barn som kommit långt i utvecklingen och ett barn där intresset kanske inte väckts helt ännu.

Du kan t.ex. fråga barnen:

Hur lär man sig läsa/skriva?

Hur lärde du dig läsa/skriva?

Hur tror du att du kommer att lära dig läsa/skriva?

Vad har man för nytta av att kunna läsa och skriva?

Vilka läser och skriver mycket som du känner?

Vad använder de det lästa och skrivna till?

Be gärna barnen att både läsa något för dig och skriva något, om de kan.

Måste man kunna läsa och skriva vid TV, dator, mobiltelefon? Hur lär man sig det?

Fråga dem om teknikens betydelse. Läser/skriver de med dator? Har de mobiltelefon? Har syskon/kompisar dator/mobiltelefon?

PLANERA OCH ARBETA MED LÄS- OCH SKRIVINLÄRNING

Tänk kreativt utgående från dina kunskaper i hela svensk kursen. Ta hjälp av de kunskaper du fått genom samtal med barn och vuxna på VI-dagar och de förberedande planeringar du gjort på HH. Se ovan lista för allt du har gjort!

Skriv en planering av undervisning för läs- och skrivinläring/läsa, skriva och tala. Beroende på hur långt eleverna kommit kanske planeringen också behöver handla om läs- och skrivutveckling. Stäm av planeringen och ha förhandling med din handledare så att det fungerar med verksamheten och hur långt barnen kommit.

Genomför undervisningen. Fyra dagars undervisning för denna uppgift är antagligen rimlig (utspritt på de tre veckorna). Detta måste du prata med din VFU-lärare om. Det ska stämma med verksamheten. Detta är din chans att få planera och hålla i undervisning gällande läs- och skrivinläring.

Bedöm/utvärdera undervisningen. Du har under VI-dagarna provat att filma dig⁵. Be nu handledaren eller en studiekamrat att filma dig när du undervisar. Filmen kommer att utgöra ett underlag för den enskilda skriftliga slutuppgiften. I första hand tittar du på filmen själv, men inget hindrar att du redan nu använder filmen som underlag för reflektion tillsammans med andra studiekamrater eller handledare på övningsskolan. Detta är dock inget krav förrän år 2:s VI-dagar⁶. Andra utgångspunkter

---

⁵ Under år 1:s VI-dagar ska studenten bland annat skugga/filma sig själv, vänja sig och granska sig själv.

⁶ Se fotnot 1

för att bedöma/utvärdera undervisning kan vara: observationsprotokoll, skriftliga reflektioner, artiklar där teori, didaktik eller metod beskrivs, etc. Tänk på att delar av din filmade undervisning ingår som ett krav i den enskilda skriftliga slutuppgiften, som finns separat beskriven.

Se Blackboard för information om hur du ska redovisa den undervisning du genomfört.

BEDÖMNING AV ETT ELEVUNDERLAG

I denna kurs menas med bedömning att du gör en bedömning av ett autentiskt elevunderlag, en elevtext och/eller en elevs läsning. Kravet är att du bedömer antingen det ena eller det andra, men inget hindrar att du bedömer båda elevunderlagen. Använd några av de verktyg du tränat på HH: Nya språket lyfter, Lundbergs God läsutveckling/skrivutveckling, eller något bedömningsverktyg som tillämpas på skolan där du är.

ÖVRIGT

Du är med på så mycket undervisning du kan och får. Planera och genomför så många pass du får. Du kan också t.ex. genomföra rastaktiviteter eller aktiviteter på fritids. Du kan också t.ex. be om att få vara med vid en idrottslektion, NO-eller SO-lektion eller en lektion i något av de estetiska ämnena. Svenskämnet är ju fantastiskt på det sättet att det finns i alla ämnen. Vi kan inte göra mycket i skolan utan att språka och kommunicera. Övrig tid observerar du. Du kan observera din VFU-lärare eller andra lärare. Titta också i din checklista, närliggande verksamheter skall besökas, du behöver få en bild av rektors uppdrag m.m.

PERSONLIGT MÅL

Ditt personliga mål skriver du överst i matrisen: närvaro/omdömesblankett. Detta mål tar antagligen avstamp i något du hade i formativ-rutan efter förra VFU:n.

BEDÖMNING AV VFU

Betyg för VFU-delen, 4,5 hp är Underkänd, Godkänd eller Väl Godkänd. Bedömningen grundar sig på din VFU-lärares bedömning (Närvaro/omdömesblankett) och din skriftliga dokumentation under För- och efterseminarier.

När din VFU är slut ska du göra den sista uppgiften för svenskursens andra del, 16-30 hp. Det är en enskild skriftlig inlämningsuppgift. Den beskrivs i ett separat dokument.

Hoppas att du får en trevlig och lärorik VFU!

/Maria Godolakis
maria.godolakis@hh.se

Eva Hansson, VFU-ledare F-6